

Ammatillisen koulutuksen kehitysvaiheita 1899-2020.

- Jari Laukia

jarilaukia@yahoo.co.uk

jarilaukia@gmail.com

Ammatillisen koulutuksen kehitysvaihteita.

- 1. Vaihe 1900-1940-luku.
 - 2. Vaihe 1950-1990-luvun alku.
 - 3. Vaihe 1990 puolivälistä 2020-luvulle.
 - 4. Tulevaisuus, postnormaali kausi.
-
- Kaksi näkökulmaa: koulutuksen tavoitteet ja kansainvälisyys

Vaihe 1, 1900-1940.

- Ensimmäinen moderni ammattikoulu 1899 Helsinkiin.
- Tavoitteet: kasvatus kunnon kansalaiseksi. Valtiokansalaisuus.
 - Työläistaustaiset kaupunkilaisnuoret pois vetelehtimästä, kasvatus hyville tavoille.
 - Valtiokansalaisen hyveitä: vastuullisuus, rehellisyys, ahkeruus, raittius, velvollisuuden tunto. Moraalisesti ja henkisesti kestävä ihminen. Kykeni vastustamaan yhteiskunnallisia "hullutuksia".
 - Kasvatettiin itsensä elättämään kykeneviä ammattimiehiä ja työläisvaimoja ja palvelijoita.
- Ammattitaito
 - 1910-luku. Komiteat miettimässä; opitaanko työelämässä vai koulussa?
 - Kaksivuotinen koulu + 2-3 vuotta työelämässä = ammatitaito.

Vaihe 1.

- Helsingin poikain valmistava ammattikoulu **1899.**
- Modernin ammattikoulutuksen alku: **ammatillinen käytännön opetus, ammatillinen teoria opetus, yleisaineet.**

Oppiaine	Lk 1	Lk 2
Luentoja Suomen asetuksista, esitelmiä merkittävistä keksinnöistä ja merkittävien miesten elämästä	2	-
Äidinkieli	4	2
Geometria ja geometrinen laskento	4	2
Laskento	4	4
Luonnontieto	2	4
Teknologia ja materiaalioppi	2	2
Kirjanpito	-	4
Vapaa piirustus	6	4
Projeksionioppi	6	-
Ammattipiirustus	-	8
Työpajatyöskentelyä	12	12
Yhteensä	42	42

Opetusohjelma viikkotuntimäärineen poikaoppilaille tarkoitetussa ammattikoulussa oli seuraava:⁴⁸¹

Vaihe 1. 1900-1940.

1920-luvun lopulta
eteenpäin

Oppiaine	1 lk	2 lk	jatkol.
Ammattioppi, ammattiopirustus sekä ammattityö	28	28	41
Ammattilaskento	3	3	-
Käytännöllinen luonnonoppi	3	3	-
Äidinkieli ja sen kirjoitusharjoitukset	3	3	-
Kansalaistieto ja siveysoppi	2	2	-
Kirjanpito	-	-	2
Voimistelu, urheilu ja terveysoppi	3	3	3
Yhteensä	42	42	46

Opetusohjelma tyttöoppilaille tarkoitetussa ammattikoulussa puolestaan oli seuraava:

Oppiaine	1 lk	2 lk	jatkol.
Ammattioppi ja ammattiopirustus sekä ammattityö	26	26	41
Ammattilaskento	2	2	-
Käytännöllinen luonnonoppi	1	1	-
Äidinkieli ja sen kirjoitusharjoitukset	2	2	-
Kansalaistieto ja siveysoppi	2	2	-
Kirjanpito	-	-	2
Voimistelu, urheilu ja terveysoppi	3	3	-
Yhteensä	36	36	43

Vaihe 1, 1900-1940.

Helsingin poikain valmistava ammattikoulu 1908

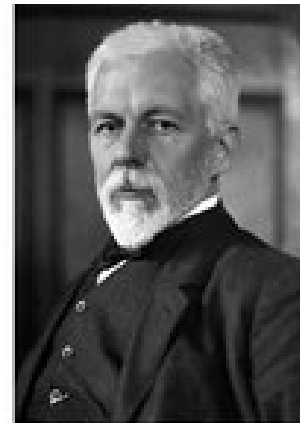
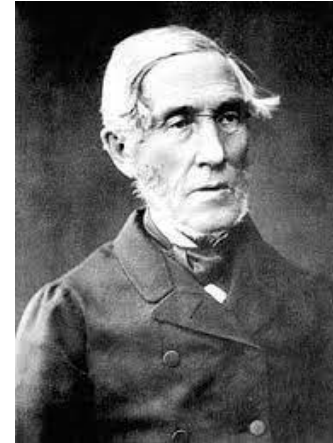

Jari Laukia 29.10.25

Helsingin valmistava tyttöjen ammattikoulu 1920

Vaihe 1.

- Suomessa, **V I Snellman**, ”Sillä hengen työ toki tekee maailmanhistoriaa, ei härkien, aasien, ei koneiden. Mutta aineellinen työ, joka yhdessä tuumin niiden mielipiteiden kanssa uudistaa elämää ja käytännön todellisuutta”.
- Vaikutteet Saksasta, **Georg Kerschensteiner** (1854-1932).
Työkouluajattelu.

Vaihe 1.

- Hilja Pärssinen (1876-1935)

”Sivistyksen yleistämisen seurauksena ei tule olla vain opintien avaaminen kaikille, vaan myös itse sivistyksen sisällön kansanvaltaistaminen. Korkeampaakin koulutusta saaneille tulee välttämättömäksi työn taito ja toiselta puolen ammattisivistystä ei enää käsitetä yksipuolisena kätevyytenä, vaan siihen on kuuluva myös henkinen sivistys”.

Pärssinen et al toivomusaloite
1931.

Jari Laukia 29.10.25

Vaihe 2. 1950-luvulta 1990-luvulle.

- Tavoitteet
 - Ammatillinen koulutus arvostuksessa lukion rinnalle.
 - Peruskoulu-uudistus (1960-70-l) keskiasteen koulunuudistus 1980-luvulla. Syntyi nykyisen koulujärjestelmän perusta.
 - Opetuksessa kriittinen ajattelu. Kansainvälinen solidaarisuus, YYA-sopimus.
 - Opiskelija: Kuuliaisesta valtiokansalaisesta ajattelevaan yksilöön.
- Ammattitaito
 - Pääsääntöisesti koulussa opettajan johdolla. Luokkaopetus, työsalit.
 - Ammatillinen opettajankoulutus systematisoituu 1950-1960-luvuilla.
 - Opiskeijoille mahdollisuus valita opintoja, lukioyhteistyö alkaa.
 - Nuorisokoulukokeilut 1990-l.
 - Ammatillista väylää jatko-opintoihin.

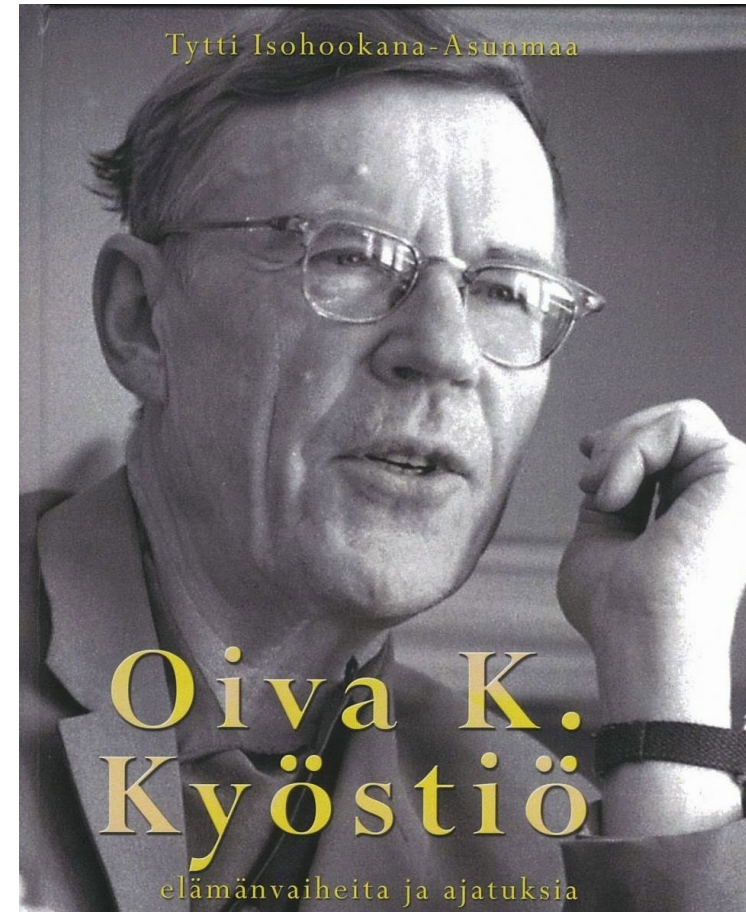
Vaihe 2.

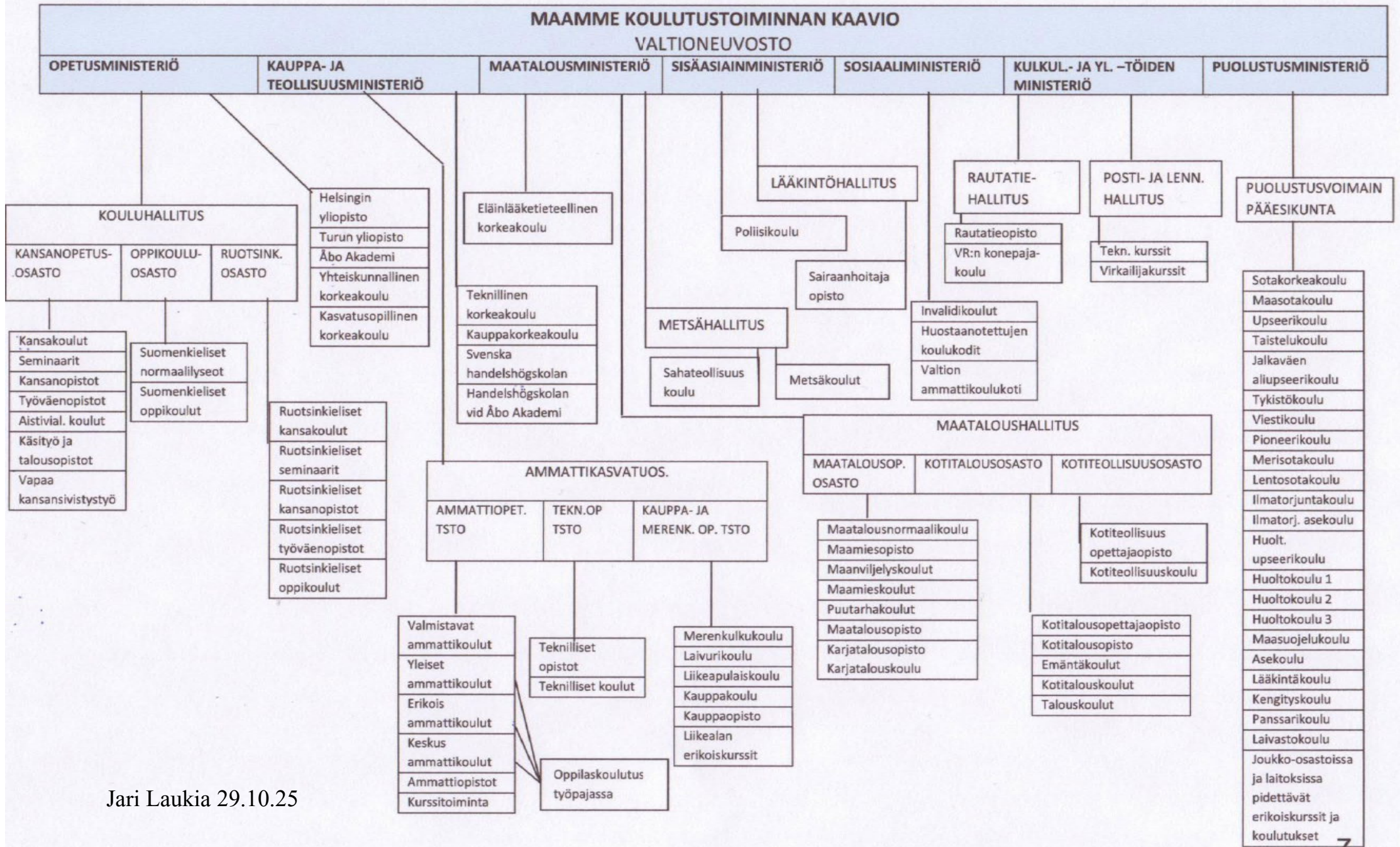
- **Aarno Niini (1905-1972);**
Ammatillisen koulutuksen
arvostuksen nostaminen,
ammattillista väylää
korkeakouluihin,
opettajankoulutus organisoitava,
tutkimustyö.

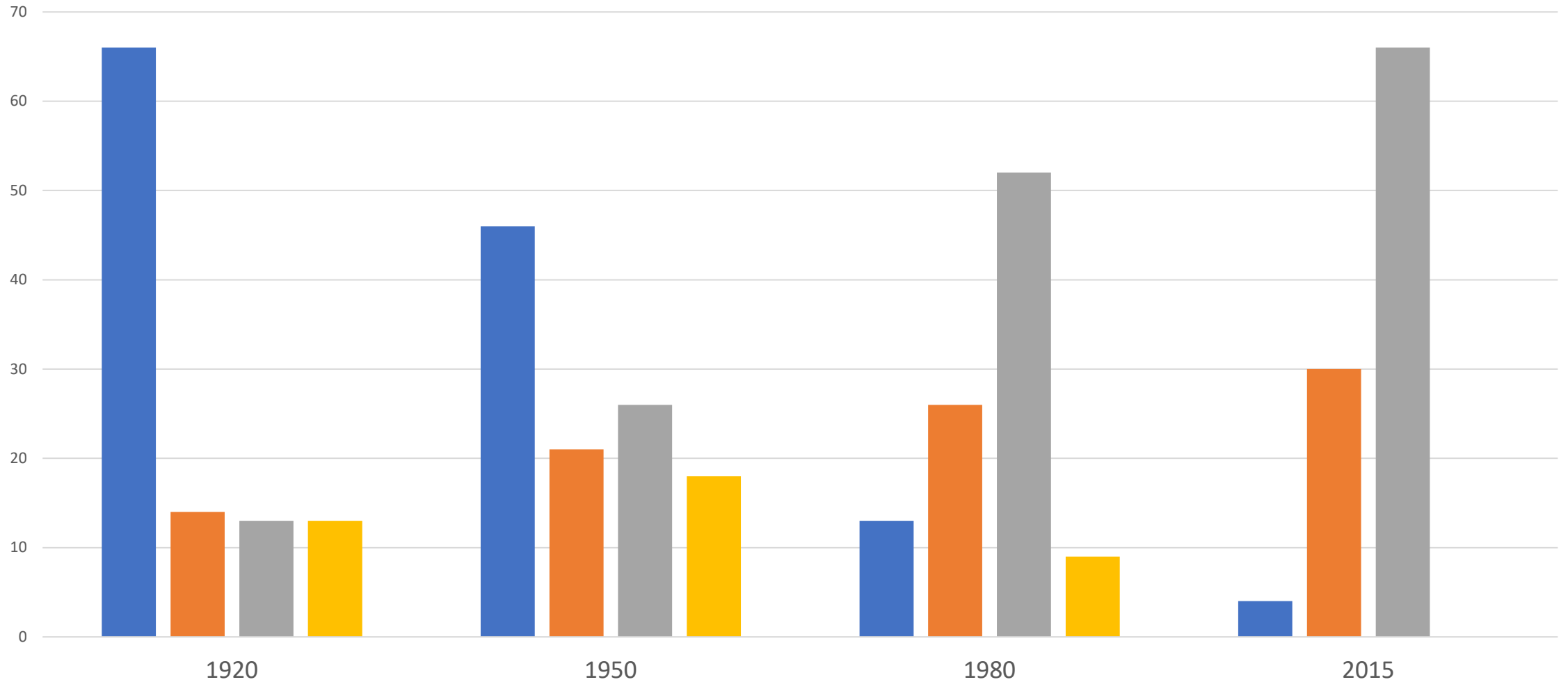
Vaihe 2.

- **Oiva Kyöstiö (1913-1987);**
Työopetuksen teoriaa ja käytäntöä. 1954.
 - Oppiainejakoisesta toiminnan suunnittelusta olisi siirryttävä ammatin osaamistavoitteisiin liittyvään toiminnan suunnitteluun.

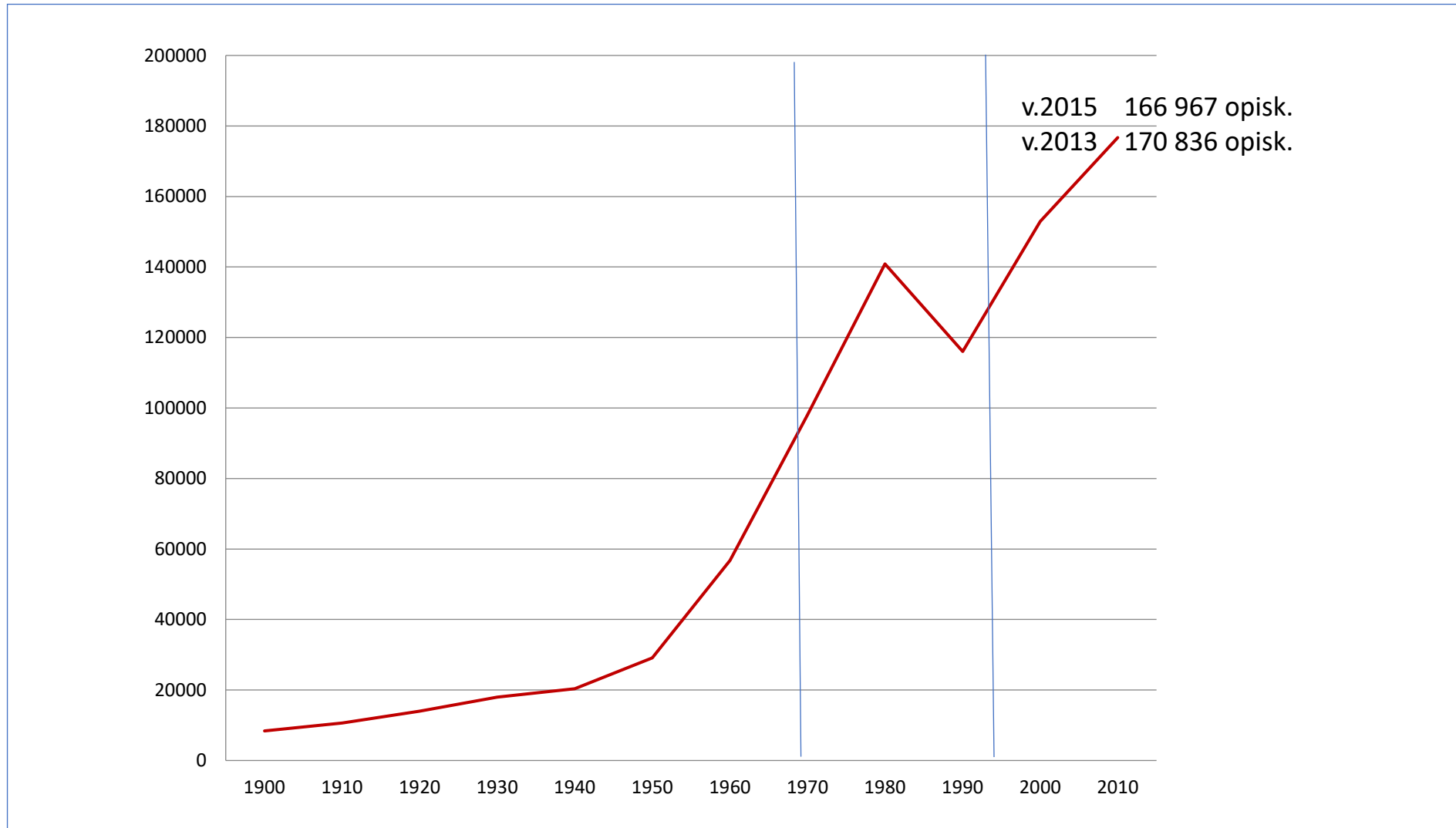
Elinkeinorakenne 1920-2015

Jari Laukia 29.10.25

■ Agriculture ■ Industry and handcraft ■ Services ■ Other

Ammatillisen koulutuksen opiskelijamäärät (SVT)

Vaihe 2.

- Keskiasteen uudistus / ammatillinen koulutus opetusministeriön alaisuuteen.
- Ammatilliseen koulutukseen yhdenmukaiset opetussuunnitelmat.
- Jatko-opiskelumahdollisuus korkeakouluihin.
- Koulumuotoisen koulutuksen ja oppisopimuskoulutuksen kamppailu?

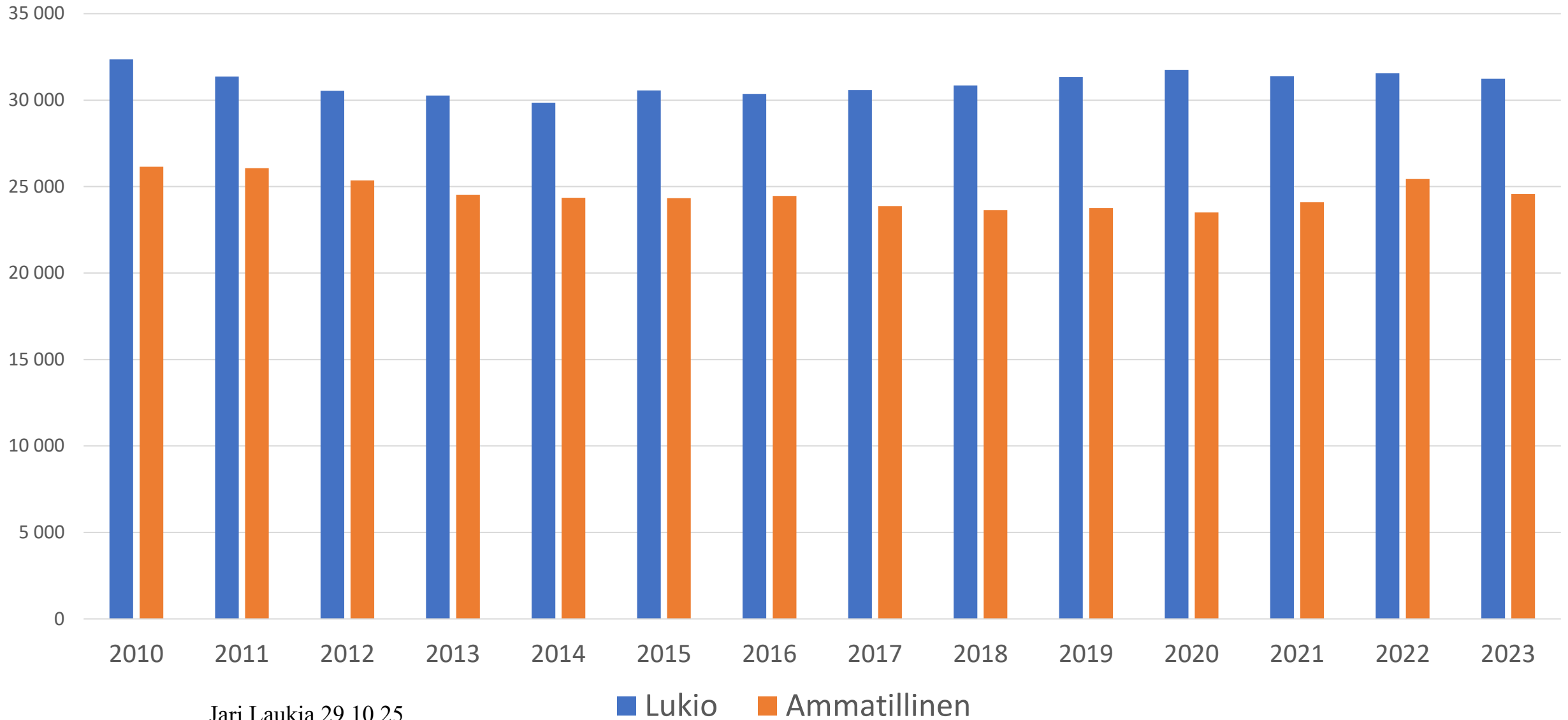
Vaihe 3. 1990-luvulta 2020 -luvulle.

- Tavoitteet. Opiskelija **nopeasti valmiiksi ja valmiina työelämään.**
 - Irrottaudutaan peräkkäisen oppimisen ideologiasta.
 - Ammatillinen koulutus ja lukiokoulutus kehittyvät toisista erillään
 - Painopiste työn teknisessä osaamisessa.
 - Sivistys kansalaisuus jäävät taka-alalle.
 - Ammattikorkeakoulut 1996-1997.
 - **CIMO 1991 / EU jäsenyys 1995.**
- Ammattitaito.
 - Osaamisperustaisuus ja työelämälähtöisyys.
 - Erilaisissa ympäristöissä ja eri tavoin hankitun osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen.
 - Kehitys huipentuu *reformissa vuonna 2017.*
 - Reformi oli myös säästöohjelma.

Vaihe 3. 1990-luvulta 2020-luvulle

- Korona. Havaittiin **pedagogiikan merkitys opetuksessa** / etäopetus.
- Vaikeutti kansainvälisyyttä ja työpaikalla tapahtuvaa oppimista.
- **Oppivelvollisuuden laajennus 2021**; painottaa opetuksen ja ohjauksen merkitystä.
- On vähentänyt pudokkaiden määrää. Painottaa opetuksen ja ohjauksen merkitystä.

Peruskoulun päättäneiden sijoittuminen jatko-opintoihin / STV

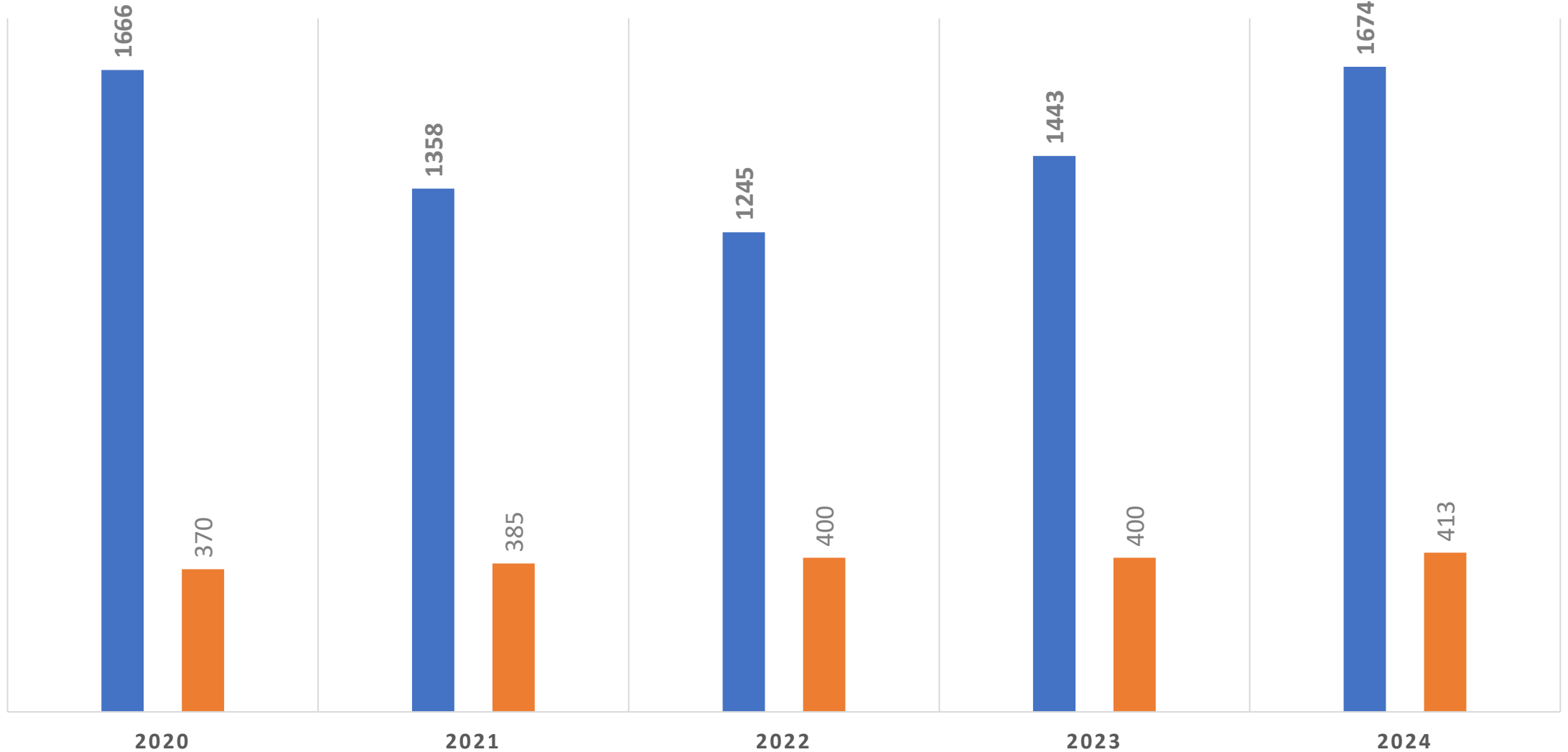
Opetussuunnitelman perusteet / asetus 673/2017

- Yhteiset tutkinnonosat:
- 1. Viestintä ja vuorovaikutus äidinkielellä
- 2. Viestintä ja vuorovaikutus toisella kotimaisella kielellä
- 3. Viestintä ja vuorovaikutus vieraalla kielellä
- 4. Toiminta digitaalisessa ympäristössä
- 5. Taide- ja luova ilmaisu
- 6. Matematiikka ja matematiikan soveltaminen
- 7. Fysikaaliset ja kemialliset ilmiöt ja niiden soveltaminen
- 8. Yhteiskunnassa ja kansalaisena toimiminen
- 9. Työelämässä toimiminen
- 10. Opiskelu- ja urasuunnitteluvalmiudet
- 11. Yrittäjyys ja yrittäjämäinen toiminta
- 12. Työkyvyn ja hyvinvoinnin ylläpitäminen
- 13. Kestävän kehityksen edistäminen

- Perustutkintoon sisältyy ammatillisia tutkinnonosia 145 osaamispistettä sekä 35 osaamispistettä yhteisiä tutkinnonosia.

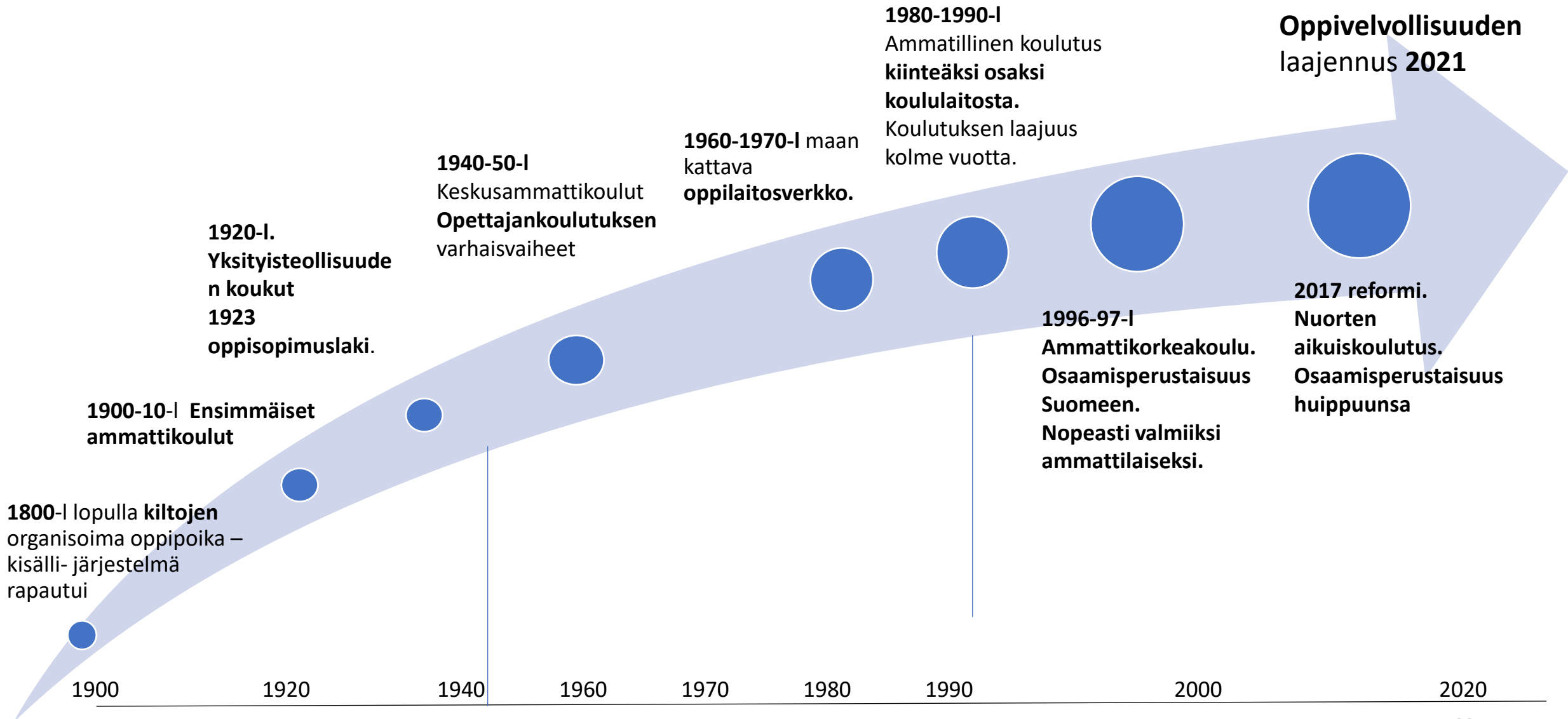
VETOVOIMAINEN OPETTAJANKOULUTUS / HAAGA-HELIA AOKK

■ Hakijat ■ Opiskelijapaikat

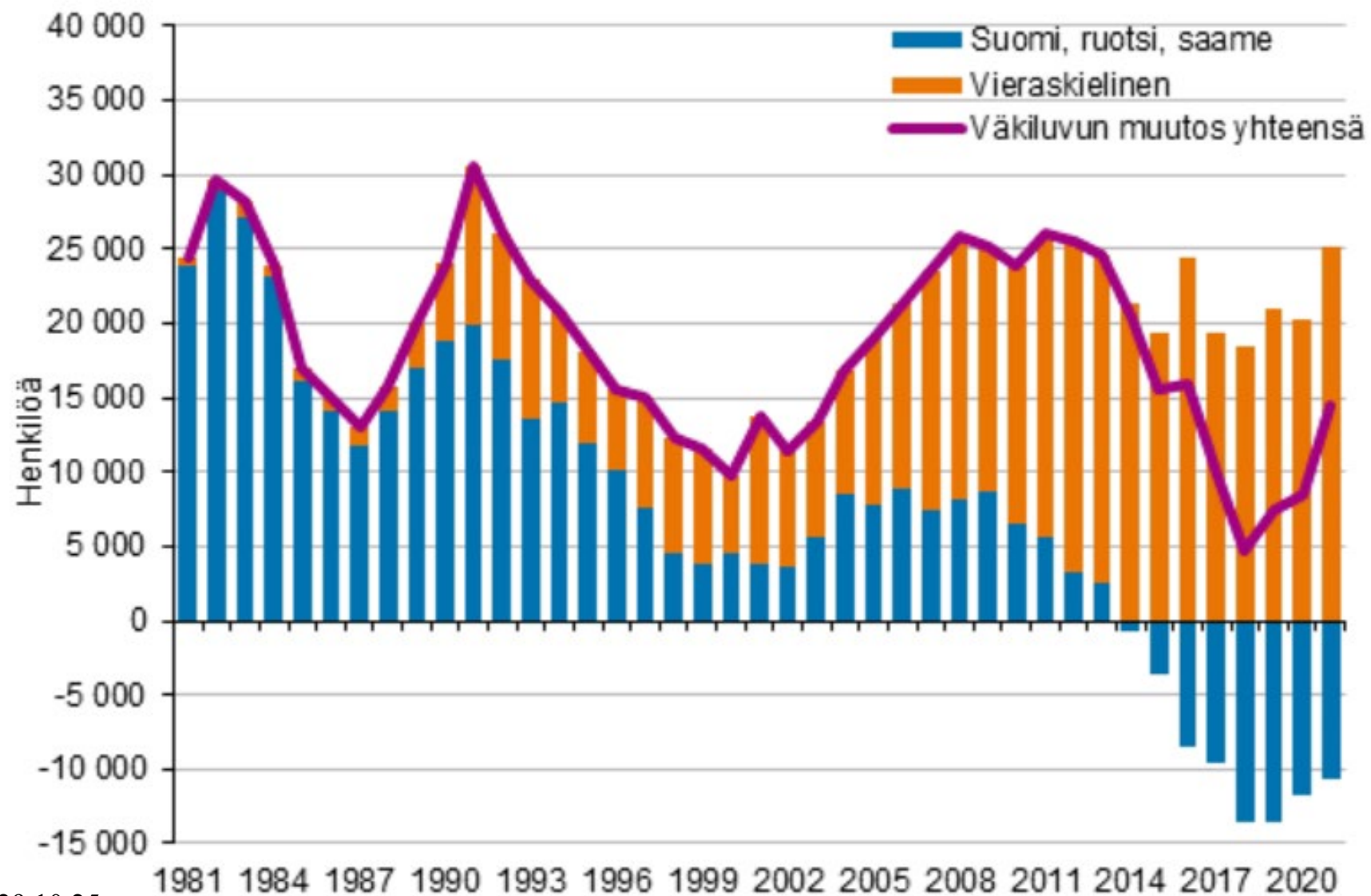

Jari Laukia 29.10.25

Ammatillisen koulutuksen kehittyminen Suomessa

Väkiluvun muutos äidinkielen mukaan 1981–2021

Ammatillisen koulutuksen arvoperusta 2023.

- Laki ammatillisesta koulutuksesta: koulutuksen tavoitteena on tukea opiskelijoiden kehittymistä hyviksi, tasapainoisiksi ja sivistyneiksi yhteiskunnan jäseniksi
- Ammatillinen koulutus edistää tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta sekä hyvinvointia ja demokratiaa. Ihmisoikeuksien kunnioittaminen, suvaitsevaisuus, erilaisuus ja kulttuurinen moninaisuus nähdään rikkautena ja ne toteutuvat koulutuksessa. Avoimuus luo turvallisuutta ja luottamusta.
- Kansainvälistyminen ja globaali vastuu vahvistuvat.

Postnormaali aika. Ehdotuksia tulevaisuuteen.

- Osaamisperustaisuudesta **oppimisperustaisuuteen**. Opitaan jotain mitä jo ei osata. Opettaminen, ohjaus, arviointi, palaute.
- Ammatillisen koulutuksen kolme polkua:
 - 1. koulutus jatko-opintoihin
 - 2. koulutus työelämään ja yrittäjyyteen
 - 3. työvoimapoliittinen koulutus
- Sivistysnäkökulman laajentaminen: **sivistyksellä itseisarvo ja välinearvo.**
- Geneeristen taitojen oppiminen; ongelmanratkaisu, vuorovaikutustaidot, kestävän kehityksen ratkaisut, kansainvälisyys.

HELSINGIN YLIOPISTO
HUMANISTINEN TIEDEKUNTA

TAVOITTEENA SIVISTYNYT
KANSALAINEN JA TYÖNTEKIJÄ.
AMMATIKOULU SUOMESSA 1899-1987.

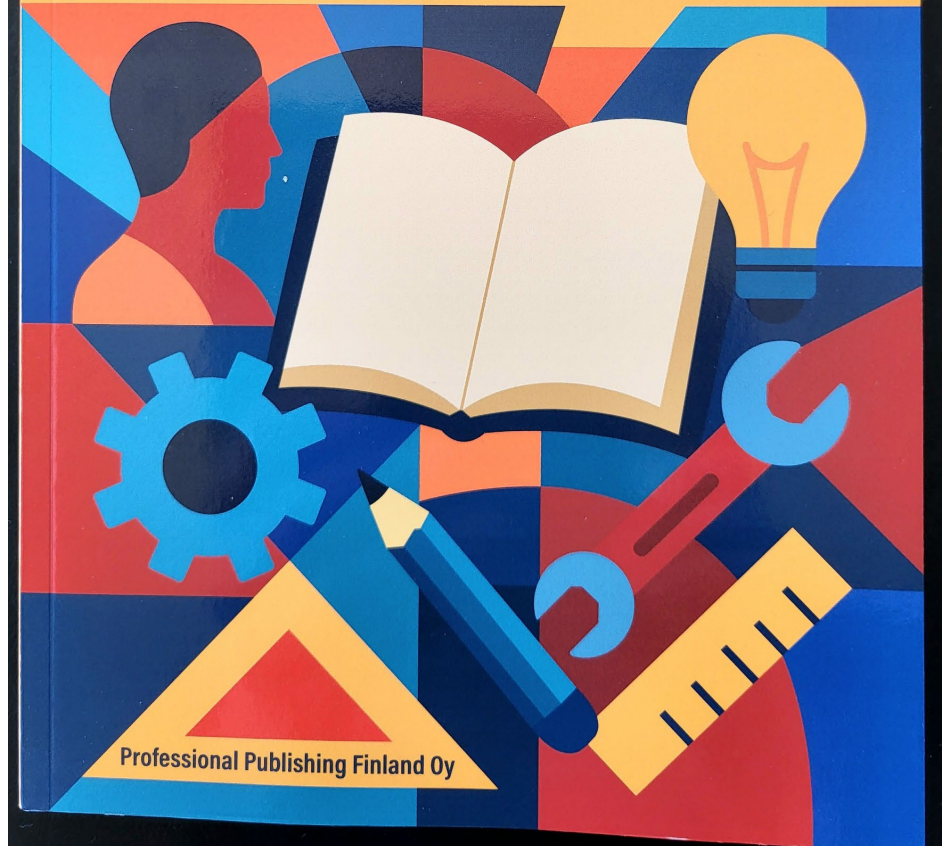
JARI LAUKIA

Jari Laukia

AMMATILLINEN KOULUTUS MUUTOKSISSA 1980-2020

**NÄKÖKULMIA OPETTAJANA, REHTORINA
JA OPETTAJAKORKEAKOULUN JOHTAJANA**

Professional Publishing Finland Oy